

Minnesanteckningar AU möte 2011-06-30

Sammanfattning av AU mötet i februari. Vid årsskiftet tog SF över avelsvärderingen och därmed ansvaret. Beräkningsmodellen från Svensk Mjök var klar vid årsskiftet och nu jobbas det med driftsättning och lansering. Det arbetas med att förbereda Elitlamm för att kunna publicera avelsvärden. Informationsspridning till rasföreningar pågår och artiklar i Fårskötsel har det arbetats med kontinuerligt under året. Under hösten/vintern kommer en annan informationskampanj att riktas mer mot uppfödaren. Det stora värdet är ett avelsverktyg där man kan få snabbare genetiska framsteg för rasen och inte bara för sina individer i besättningen.

Publicering av avelsvärden

Vid förra AU mötet visades två olika system att publicera avelsvärden, ett för nöt och ett för häst, där man valt olika vägar för vad man ska publicera. På www.blup.se kan man se alla värden både mätvärden och avelsvärden. Allt är offentligt medan det på korna enbart publiceras avelsvärden.

Vad ska vara offentligt och vad ska inte vara det? Ena ytterligheten är att bara besättningsägaren kan se information om sina djur och den andra ytterligheten är att man kan se allt.

Typ av djur (baggar, tackor, årets lamm)

Avelsvärden (beräkningar baserade på info som vi petat in i systemet)

Härstamningsinfo (stamtavla)

Produktions info (inmatade uppgifter)

Egna anteckningar (inmatade uppgifter)

Uppfödare/ägare

Besättningsresultat

Vad tycker rasföreningarna:

Göran, gotlandsfår: Gotlandsfårsföreningen har avvaktat mer information. Deras diskussion har mest gällt avelsbaggar där man anser att alla baggar som har fått avkommor dvs avelsbyggarna ska visas offentligt. Tacksidan bör vara privat. Dock bör man kunna visa saludjurens samtliga uppgifter.

Anna, Leif-Åke/finull: Om det finns en bra sökfunktion är det bra att så många delar som möjligt är offentliga.

Anneli, Carl/texel: Fårkontrollen är en offentlig kontroll. Typ av djur, avelsvärden och härstamning och det som avelsvärderas på ska vara offentliga. Missbildningsrapportering, anteckningar etc kan användas för forskning, statistik men bör inte visas för enskilda personer. Produktionsresultat ska inte vara sökbart. Uppfödare och ägare kan vara offentliga eftersom det är bra med en spårbarhet. Blir inte avelsvärderingen publik är det inte användbart. Besättningsresultat/statistik har inte texel funderat över, men storleken på besättningen är av intresse.

Vad ska besättningsstatistiken användas till? Är statistiken som redovisas för besättningen statistisk säker, dvs finns skillnaden mellan t ex kullstorlekar där. Medelvärden är inte alltid statistiskt säkra och därmed inte alltid sanna.

Maria, styrelsen: På saludjuren skulle så mycket som möjligt vara offentligt. Man ska välja vilka djur man vill ha offentliga. Det finns fördelar med offentliga avelsvärden. T ex så pratade Samuel om detta på avelsdagen. Den dagen som avelsvärdena kom ut listades de bästa baggarna och köparna ringde och kollade om det fanns möjlighet att köpa de djur som intresserade dem. Det finns många som är intresserade av informationen.

Anna/jämtlandsfår: Vill ha så mycket som möjligt offentligt. Det är bra att kunna söka efter besättningar i sin närhet. Bra om inavelsgrad presenteras.

Ragnar/leicester: Allt hänger ihop hur härstamningsbevisen ser ut. Det som finns på härstamningsbevis/produktionsblad bör vara offentligt. Om en bagge ska säljas är hans produktion offentlig och det bör även tackans vara. Man behöver också se var de kommer ifrån och vad de har producerat. Bra om det går att söka sig bakåt i släkträdets och få upp uppgifterna. Det är jobbigt att spåra intressanta djur om de inte har gårdsnamn. På härstamningsbeviset vill vi gärna ha med gårdsnamn eftersom det är viktigt med synlighet för uppfödaren.

Detta är inte så enkelt. I Elitlamm vet vi vem som äger gården nu men vi kan inte se vem som ägde gården tidigare. Vissa besättningar behåller sitt namn trots att besättningen flyttar. Ett SE nummer stannar på gården och det går därför inte att koppla gårdsnamn med SE nummer.

Anders/riksdomare: Avelsvärderingsuppgifter, mönstringsinformation och antal djur i besättning, genomsnitt på avelsvärdering etc. bör vara offentliga. Det är bra att kunna identifiera besättningens struktur som riksdomare.

Anette: Det finns någorlunda samsyn på att synlighet är bra. Avelsvärden och härstamningsinfo är neutralt att visa och även uppfödare/ägare. Produktionsuppgifter och egna anteckningar kanske inte ska vara publika.

Vad menar vi med besättningsresultat och statistik? Eftersom detta inte är välformulerat går det inte att ta ställning till.

Inspel på denna diskussion från rasföreningarna via e-post senast den 8 augusti.

Tidpunkt för avelsvärdering

Det finns pengar till att köra avelsvärdering två gånger per år. När bör avelsvärden finnas hos besättningarna? Det finns tider på året när avelsvärden är mer intressanta än annars. Om vi ska ha ut värden till ett visst datum t ex måste vi räkna tillbaka för att hitta ett sista datum för inrapportering. Det tar tid att skicka data till Svensk Mjolk från Elitlamm, för Svensk Mjolk att beräkna avelsvärden och för oss att implementera data i Elitlamm och göra det synligt för användaren. Rent tekniskt finns inte så stort utrymme i tiden.

Slaktdata kommer kontinuerligt att föras in i Elitlamm från alla slakterier som använder sig av SCANS avräkningsmodell. Det rör sig troligen om runt 80 % av alla lamm. Förhoppningsvis kan vi få med data även från andra slakterier i framtiden. Besättningar som använder sig av andra slakterier kan själva rapportera in sina data i Elitlamm. Om någon rapporterar in felaktiga siffror påverkar detta påverkar det inte avelsvärdet eftersom det är många djur i systemet.

Antal lamm födda i Elitlamm under olika månader:

Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec
1900	3300	14300	39000	4700	650	330	250	200	100	100	400

Efter diverse diskussioner bestämdes lämpliga brytpunkter för sista datum av inrapporterade lamm till mitten/slutet av juni för körning 1 och mitten/slutet av augusti för körning 2.

Motivering körning 1: Merparten av alla lamm är registrerade. Den största mönstringen för texel äger rum i juli men 60 dagars vägningen hinner registreras innan denna beräkning. Denna vägning räcker som urval av bagglamm till köttras auktionerna och djuren hinner få avelsvärden innan de går till slakt.

Motivering körning 2: Merparten av alla lamm är mönstrade och man får med uppgifterna för alla djur. Avelsvärden kan användas för livdjursurval och presenteras för auktionsdjur om så önskas.

De exakta datumen kommer att kommuniceras av SF och inte av rasföreningarna.

Avelsvärden kommer att finnas framme till årets auktioner att användas om så önskas. De kommer inte att vara publika i Elitlamm vid den tidpunkten, men man kan få fram avelsvärden efter förfrågan i mån av tid.

Texel: Texel och köttraserna kommer inte att publicera avelsvärden vid årets auktioner. Det krävs en utbildningsinsats för att inte felaktiga beslut ska fattas när man väljer ut djur till auktionerna baserat på avelsvärden.

Både SF och rasföreningarna har ett utbildningsansvar mot sina medlemmar. Nära avelsvärdet bör det finnas en förklaring för användaren hur man använder den.

Leicester: Mycket viktigt att avelsvärdena används om de tas fram. Auktionskomiteerna bestämmer hur de plockar ut djuren och det bör bollas med dem att värdena finns. Det är inte bråttom att göra dem tillgängliga för alla. Det vore trevligt om alla riksbedömda baggar får avelsvärden. En pedagogisk förklaringstext måste finnas med värdena.

SF levererar informationen och sedan är det upp till auktionskomiteerna att använda den om man önskar.

Säkerheter

Säkerheten beror på arvbarhet och mängden information som finns på djuret. Det är små skillnader på säkerhet inom en grupp djur som tex alla födda lamm eller alla avelstackor. Stora skillnader finns mellan ett lamm och en välanvänd bagge.

Sjelva avelsvärdet påverkar inte säkerheten utan det är antalet registreringar som påverkar den. Säkerheten bör därför inte användas när man väljer ut livdjur utan det är avelsvärdet som är det viktiga. Även ett avelsvärde med en låg säkerhet säger någonting eftersom det är den bästa skattning man kan få på avelsvärdet för stunden.

Om man bara vill selektera bland baggar med högre säkerhet kommer generationsintervallen att bli långa dvs det kommer att ta längre tid att nå avelsframsteg. Sänker man istället säkerheten så att man får med fler yngre djur förkortas generationsintervallet. Använder man sig av baggar med höga avelsvärden och lägre säkerheter är det bra att använda flera baggar i besättningen.

Behöver vi ha säkerheter på får? Mjölkbönder tittar inte på säkerheter. Kanske räcker det att bara presentera avelsvärden och använda säkerheterna när man väljer djur till topplistor. Lamm och

tackor har ingen större nytta av säkerheten då de har ungefär. samma säkerhet på sina avelsvärden.

Om en egenskap är viktig och har låg säkerhet bör man lägga vikt på den om det är den egenskap man vill förändra.

Säkerheten förbättras om man använder semin eller om man använder många baggar eftersom generna då sprids till fler besättningar.

Fråga till rasföreningarna: Ska säkerheterna presenteras? Vilka säkerheter ska visas och för vilka djur? Svar via e-post senast den 8 augusti

Absoluta och relativa tal

Vid förra mötet hördes en samstämmighet om att relativa tal skulle användas. Det är enklare att rangordna och värdera djur om medeltalet är 100. Dessutom finns en vana från ko och hästsidan på att titta på relativa tal. Det krävs en pedagogisk utbildning för att kunna förklara avelsvärderingen oavsett vilket system som används och det är viktigt att förklaringen ligger nära avelsvärdet.

För vissa egenskaper som färg t ex är det viktigt att förstå vilket avelsvärde som motsvarar vilken färg. Till exempel skulle man vilja veta vilka avelsvärden som motsvarar grå istället för att bara se siffran 6. SF ska fundera på hur man kan presentera dessa värden.

För vissa avelsvärden strävar man inte efter det maximala (t ex antalet lamm). Om rasföreningen vill ha två lamm och två lamm ska motsvara 100 ska man försöka få avelsvärdet 100 på de flesta djur i rasen. Det är en utbildningsfråga att få djurägaren att förstå att det inte alltid är det högsta avelsvärdet som är det som eftersträvas.

Rasföreningarna bör fundera på vilka egenskaper som är viktiga och vilka som är mindre viktiga för rasen.

Relativa index kommer att användas denna gång. I de fall det inte är optimalt för vissa egenskaper kan man ändra det i framtiden. Det kommer att finnas information så att man kan räkna om sina relativa tal till absoluta om man önskar det.

Avelsutskott och kommande organisation.

Hur ska avelsutskottet arbeta och vilka ska ingå i det? SF har ansvar för att skapa agendor, ordna möten och dokumentera mötena. Rasföreningarna initierar innehållet men styrelsen i SF styr över de ekonomiska ramarna för verkställande.

SF:s styrelse

AU

Elitlamm

Kansli

SM

AU bör förslagsvis bestå av fasta representanter från rasföreningarna (1-2), riksdomare (en från varje grupp), några representanter från SF:s styrelse samt representanter från kansli, Elitlamm (tillhandahåller datasystem) och Svensk Mjök (genetisk kompetens). Fler som bör vara representerade?

Det är viktigt med god representation och att det är lagom många ledamöter på mötena. Hur ofta ska möten hållas? En gång i kvartalet? Fysiska möten alternativt telefonmöten?
Diskussionsmöten på nätet/mail?

Representanten i AU bör sitta en längre period för att få stabilitet i gruppen, kontinuitet i arbetet och för att frågor ska kunna drivas vidare. Rasföreningarnas styrelse utser representant men det behöver inte vara en styrelsemedlem.

Finansieringen

Driftsbudget ska det vara självbärande och driften måste betalas av användarna. Driftspengar är svåra att söka från offentliga medel. Planerade höjningar av Elitlammsprogrammen för att finansiera driften av avelsprojektet:

1/7 11 -11 100 kr A&P

31/12 -12 50 kr AM AML

31/12 -12 50 kr A&P + P

Anslutningskurvan till Elitlamm är stabil och ökar med ungefär 200 besättningar årligen. Beräkningarna för driften baserar sig på att vi har ett ungefärligt antal användare per program enligt nedan. Ingen ökning av antalet användare behövs för att klara driften:

A&P 900

P 400

AM 600

I detta har man även inkluderat pengar för att kunna ha AU möten. Det som inte ingår är pengar till utvecklingsinsatser och tidsbegränsade projekt. Måste SM förändra något som kräver arbete t ex en djupare analys av genetiska trender finns inte pengar för detta. Det är enklare att söka finansiering för projekt än för drift och detta är anledningen till detta.

Härstamningsbevis

I och med att Elitlamm ska byggas om inför avelsvärderingen kommer härstamningsbevisen göras om. Ett förslag från SF ligger för att skilja härstamning från produktionsuppgifter. Tanken är att härstamningsbeviset ska bli ett dokument som visar härstamningen och som ser ungefär likadant ut för alla raser. Produktionsuppgifter presenteras i ett levande dokument där rasföreningen får bestämma mer.

Rya: Viktigt att härstamningsbevisen är enkla.

Gotlandsfår: Liggande ser trevligast ut. Kullstorlek borde bort eftersom det är en produktionsuppgift.

Finull: Liggande

Texel: Vi har diskuterat det grundligt och är eniga om att förslagen inte är bra och inte användarvänliga. Härstamning, avelsvärden och produktion bör finnas med på ett papper med mycket uppgifter när man sorterar ut djur. Som minst bör man se avelsvärden på individen och dess far och mor.

Kan produktionsbladet lösa uppgifterna? Måste produktionen visas i form av ett härstamningsbevis?

Leicester: Vi fastnade för det stående härstamningsbeviset. Det viktigaste är att det är enkelt och rent och att det är härstamningen man ser. Om vi säljer vill vi se individens fenotypvärde från mönstringen och det vill vi ha med. Sedan kan man på produktionskortet se släktingar, avelsvärden och andras resultat.

Suffolk: Har inte diskuterat härstamningsbeviset.

Rasföreningarna kommer in med ett skriftliga synpunkter på SF:s förslag senast den 8 augusti

Har ni frågor eller önskar ytterligare information för att kunna besvara frågeställningarna?

Hör av er till Lotta Jansson på kansliet.